

Molt humans, molt divins (V): Per poder ser amics

Tota amistat genuïna suposa un esforç, tant per entrar en la vida dels altres com per deixar que aquests tinguin espai en nosaltres; en aquest cinquè article repassem algunes virtuts que ens ho faciliten.

27/07/2021

Quan una persona viu els seus últims moments, quan és a punt «de passar d'aquest món al Pare» (*Jn 13, 1*),

tendeix a pensar en les coses essencials. El seu interès se centra a resoldre les coses que no voldria deixar inacabades: aconseguir dirigir unes frases d'afecte als seus, fer un balanç ràpid de la seva vida, intentar reconciliar-se amb algú... Això també passa en la vida de Jesús. El preàmbul de les seves hores finals és un sopar ritual amb la seves persones més properes. Els evangelis ens permeten saber com van ser aquells moments a través d'unes commovedores *pàgines d'amistat*, en les quals el Senyor ens deixa com a herència el testimoni del seu amor. «En la intimitat del Cenacle, Jesús diu als apòstols: «A vosaltres us he dit amics» (Jn 15, 15). I en ells ens ho ha dit a tots. Déu ens vol no només com a criatures, sinó com a fills a qui, en Crist, ofereix veritable amistat».[1]

Una trobada d'intimitats

L'amistat és una relació en dues direccions, que creix a través del donar i de l'acceptar. Jesucrist ofereix als seus amics el do més gran que existeix: «Jo pregaré el Pare, que us donarà un altre Defensor» (Jn 14, 16). Però, a la seva manera, també demana reciprocitat; ens demana que acceptem els seus regals:

«Manteniu-vos en el meu amor» (Jn 15, 9). No hi ha amistats en les quals només una part estigui involucrada. Tota amistat genuïna suposa un esforç, tant per entrar en la vida dels altres com per deixar que aquests tinguin espai en nosaltres.

Aquest moviment d'acostament mutu no sempre és fàcil; i menys encara si l'ambient social, o les nostres inèrcies, ens porten a comptar poc amb els altres, a bloquejar el nostre món interior davant de possibles intrusions o a mirar els altres només quan ens poden ser útils momentàniament. Per possibilitar

l'amistat hem d'estar disposats a obrir les portes del cor. Això ens fa segurament vulnerables, però també ens fa més humans. Qui no ha experimentat aquells moments de complicitat amb una altra persona, quan la trobada de dos mons interiors es fa evident? Podríem pensar que aquestes situacions, plenes de candor i d'intensitat, són pròpies de la joventut. Tanmateix, qui perd la por d'obrir la seva interioritat i d'acollir els altres al seu cor és capaç d'entaular amistats profundes a qualsevol edat: tant amb els seus pares, germans, fills, espòs o esposa com amb els qui viuen a casa seva o amb els col·legues de feina.

Benevolència i tendresa

Des de molt antic s'ha considerat que «l'amistat és una virtut o, en tot cas, quelcom acompanyat de virtut. A més, és el més necessari per a la vida».[2] Perquè una amistat es

consolidi i creixi cal que els amics fomentin algunes disposicions que afavoreixen l'intercanvi d'interioritats. L'amistat, en efecte, està feta de «recerca del bé de l'altre, reciprocitat, intimitat, tendresa, estabilitat, i una semblança entre els amics que es va construint amb la vida compartida».[3]

La cerca del bé de l'altre, també coneguda com a benevolència, és potser la principal d'aquestes disposicions. No significa tant que m'importi *un bé concret de l'altre* -ni tan sols un *bé per a l'altre*—, sinó que m'importa *l'altre*: m'interessa que sigui feliç. La benevolència indica l'autenticitat de l'afecte cap als nostres amics, que suposa «reconèixer-los i afirmar-los tal com són, amb els seus problemes, els seus defectes, la seva història personal, el seu entorn i els seus temps per apropar-se a Jesús. Per això, per construir una veritable amistat, cal

que desenvolupem la capacitat de mirar amb afecte les altres persones, fins a veure-les amb els ulls de Crist».

[4]

Millorar la nostra capacitat d'obrir-nos als altres requereix també guanyar en tendresa. Contràriament al que de vegades es pensa, la tendresa «no és la virtut dels febles, sinó més aviat al contrari: denota fortalesa d'ànim i capacitat d'atenció, de compassió, de veritable obertura a l'altre».[5] La tendresa és camp fèrtil, fruit del treball diari: hi pot créixer la complicitat, la confiança.

«Cadascun de vosaltres té el cor ple de tendresa, com el tinc jo», [6] deia sant Josepmaria. Aquesta tendresa es pot produir en persones afectuosament expressives o en temperaments més introvertits, i sap adaptar-se a una manera de ser i a l'altra. En aquells moments íntims de l'Última Cena, precisament, Jesús forceja amb Pere, que no es vol

deixar rentar els peus (cf. *Jn* 13, 6-11), però també permet que Joan reclini el cap al seu pit (cf. *Jn* 13, 23). La tendresa de l'amic entén les necessitats de l'altre, en respecta la intimitat, la manera de ser; evita envair i, en canvi, ofereix la seva presència silenciosa.

Continuïtat i sintonia

Un altre component necessari de l'amistat és la continuïtat de la relació, perquè dues interioritats no s'obren de manera sobtada. Les coses importants necessiten temps per arrelar i per créixer en el cor humà. De vegades sembla que hem trobat un *nou millor amic*, però en realitat a aquesta relació encara li falta molt per créixer. «Fa falta molt de temps per parlar, estar junts, conèixer-se... Llavors és quan es forja l'amistat. Només en aquesta paciència una amistat pot ser real».[7]

Els amics desitgen veure's, estar junts, poder compartir el que és valuós per a cadascun. Als apòstols els agradava estar amb Jesús, no només perquè el consideraven el Messies d'Israel, sinó perquè eren bons amics. No el seguien només per conviccions històriques o intel·lectuals, sinó perquè Jesús havia tornat part de la seva vida: «El vostre cor s'alegrarà quan us tornaré a veure. I la vostra alegria, ningú no us la prendrà» (*Jn 16, 22*).

Les trobades i la comunicació al llarg del temps van enrobustint l'amistat fins que la fan sòlida, fins i tot a prova de distància. Llavors es genera una sintonia especial entre els amics, perquè cadascú comunica espontàniament a l'altre els béns que omplen la seva vida. Per aquest camí s'arriba a valorar el que l'altra persona valora, a gaudir amb les seves coses; i, també com és lògic, a entristir-se amb allò que li causa

tristesa. L'amic atreu sincerament l'altre amic, no el convenç ni l'entabana disfressant d'amistat altres interessos.

Virtuts per a la convivència

Sant Tomàs d'Aquino diu que «entre les coses del món no n'hi ha cap que dignament es pugui preferir a l'amistat, perquè ella és la que ajunta els virtuosos, i conserva i aixeca la virtut».[8] El camí de la virtut és un aliat de les relacions d'amistat: els qui conreen la imatge de Déu en les seves vides es reconeixen fàcilment entre si, i tendeixen a compartir aquesta bellesa interior.

Certament, hi ha algunes virtuts que són més aptes per preparar aquest camí o per fer-lo créixer: són les virtuts de la convivència. L'«ambient d'amistat, que cadascú està cridat a portar amb si mateix, és fruit de la suma de molts esforços per fer la vida agradable als altres. Guanyar en

afabilitat, alegria, paciència, optimisme, delicadesa, i en totes les virtuts que fan amable la convivència, és important perquè les persones es puguin sentir acollides i ser felices: “Les paraules gentils multipliquen els amics, una llengua afable afavoreix les bones relacions” (Si 6, 5). La lluita per millorar el caràcter d’un mateix és condició necessària perquè sorgeixin més fàcilment relacions d’amistat».[9]

No sempre és fàcil distingir quins aspectes de la personalitat d’un mateix han de ser modelats en l’àmbit de l’amistat, o quins han de ser tolerats —fins i tot estimats— per l’amic. Potser no cal fer massa distincions, sinó intentar treballar sobre un mateix, que és el que tenim al nostre abast: si soc tímid, intentaré ser més extravertit; si tinc reaccions fortes, m’entossudiré a suavitzar-les; si tendixo a ser inexpressiu, intentaré manifestar més el que

sento; etc. El que en tot cas no portaria gaire lluny seria quedar-se en una afirmació obstinada del propi jo. Sant Josepmaria animava els uns i els altres a sortir al pas d'aquesta trampa: «A voltes pretens justificar-te, assegurant que ets distret, despistat; o que, per caràcter, ets sec, reservadot. I afegeixes que, per això, ni tan sols coneixes a fons les persones amb qui convius. —Escolta: veritat que no et quedes tranquil amb aquesta excusa?». [10]

* * *

Tota amistat és un do que es rep i, quan s'accepta, es converteix en do per a l'altre. És la característica de l'amor: només el pot donar qui l'ha rebut abans. Fins i tot l'amor que Jesucrist ofereix als apòstols està precedit pel que se li ha lliurat: «Tal com el Pare m'estima, també jo us estimo a vosaltres» (*Jn* 15, 9). Per això, a més de créixer en totes les

virtuts que ens ajuden a obrir-nos als altres, el més important per ser amics veritables és aprofundir en aquest amor de Déu per nosaltres. A mesura que augmenta aquesta relació d'intimitat, la capacitat d'estimar els altres s'eixampla. «Amor a Déu i amor al proïsme són inseparables, són un únic manament. Però ambdós viuen de l'amor que ve de Déu, que ens ha estimat primer (...). L'amor és «diví» perquè prové de Déu, ens uneix a Ell i, mitjançant aquest procés unificador, ens transforma en un Nosaltres que supera les nostres divisions i ens converteix en una sola cosa, fins que al final Déu sigui «tot per a tots» (cf. 1 Co 15, 28)».[11]

Jorge Mario Jaramillo

[1] Mons. F. Ocáriz, Carta pastoral, 1.XI.2019, núm. 2.

[2] Aristòtil, *Ètica a Nicòmac*, 1155a.

[3] Francesc, Ex. Ap. *Amoris laetitia*, núm. 123.

[4] Mons. F. Ocáriz, Carta pastoral, 1.XI.2019, núm. 8.

[5] Francesc, Homilia, 19.III.2013.

[6] Sant Josepmaria, apunts d'una reunió familiar el 15.IX.1971. AGP, biblioteca, P01.

[7] Francesc, Entrevista, 13.IX.2015. Text complet al lloc web de l'Agència Informativa Catòlica Argentina.

[8] Sant Tomàs d'Aquino, *Del gobierno de los príncipes*, I, X.

[9] Mons. F. Ocáriz, Carta pastoral, 1.XI.2019, núm. 9.

[10] Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 755.

[11] Benet XVI, Enc. *Deus caritas est*,
núm. 18.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-es/article/molt-humans-
molt-divins-v-per-poder-ser-amics/](https://opusdei.org/ca-es/article/molt-humans-
molt-divins-v-per-poder-ser-amics/)
(27/03/2025)